

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A., s. r. o.**, M., Košice, IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. Š. S., K., Košice, proti žalovanému: **S., a. s. Košice**, P., Košice, IČO: X., zastúpenému advokátom JUDr. I. R., M., 040 11 Košice, **o zaplatenie 2 349 188 Sk s príslušenstvom, o návrhu na vylúčenie sudcov Okresného súdu Košice II z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 38 Cb 126/2004**, na mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. októbra 2007 č. k. 2 Ncb 12/2007-137, takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. októbra 2007 č. k. 2 Ncb 12/2007-137 **zrušuje** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

Krajský súd v Košiciach napadnutým uznesením rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Košice II – JUDr. E. B., JUDr. P. B., JUDr. L. B., JUDr. A. B., JUDr. F. Č., JUDr. D. D., JUDr. L. D., Mgr. D. F., Mgr. G. F., JUDr. A. G., JUDr. S. G., JUDr. M. G., JUDr. L. H., JUDr. M. J., JUDr. K. J., JUDr. D. K., JUDr. P. K., Mgr. J. K., JUDr. V. K., JUDr. V. K., JUDr. M. K., JUDr. J. L., JUDr. O. M., JUDr. J. M., JUDr. S. M., JUDr. A. M., JUDr. A. O., JUDr. B. O., JUDr. A. P., Mgr. R. P., Mgr. V. P., JUDr. S. P., JUDr. M. P., JUDr. D. P., JUDr. M. R., Mgr. A. S., JUDr. G. Š., JUDr. J. T., JUDr. S. Zborovjanová sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 28 Cb 126/2004 a súčasne prikázal vec

na ďalšie konanie Okresnému súdu Spišská Nová Ves. Rozhodol tak s odôvodnením, že právny zástupca žalobcu advokát JUDr. I. R. je manželom sudkyne Okresného súdu Košice II JUDr. M. R.. Nepovažoval pritom za rozhodujúce stanovisko dotknutých sudcov v tom zmysle, či sa vnútorne cítia alebo necítia byť zaujatí, lebo za rozhodujúcu považoval existenciu objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o ich nestrannosti v očiach strán a verejnosti.

Na podnet žalovaného podal proti tomuto uzneseniu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie odôvodnil tým, že podľa jeho názoru, týmto rozhodnutím bol porušený zákon, konkrétne čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a § 14 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 14 OSP, o vylúčení sudcu možno rozhodovať len vo vzťahu ku konkrétnym osobám sudcov, ktorí sa podieľajú alebo môžu podieľať na prejednávaní a rozhodovaní veci. Vzhľadom na to krajský súd nemohol rozhodovať o vylúčení všetkých sudcov okresného súdu z pojednávania a rozhodovania predmetnej veci vedenej Okresnom súdu Košice II. Prípadná zaujatosť je výsledkom osobného vzťahu sudcu k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, preto tento pomer je nevyhnutné zisťovať individuálne u každého sudcu zvlášť. Na základe námietky zaujatosti môže byť pomer zaujatosti zisťovaný len u sudcov, ktorí sa skutočne podieľajú na prejednávaní a rozhodovaní práve tej veci, v ktorej bola námietka zaujatosti vznesená.

Zákonným konajúcim sudcom v predmetnej veci bol Mgr. G. F., ktorý sa podľa vyjadrenia z 10. augusta 2008 necítil byť v predmetnej veci zaujatý (pričom z ostatných sudcov okresného súdu sa cítili byť zaujatí iba 7 sudcovia). Krajský súd sa nezaoberal tým, či všetci sudcovia okresného súdu sa skutočne podieľajú na prejednávaní a rozhodovaní predmetnej veci, teda, či sú tu dané aj ďalšie dôvody pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v tejto veci. Ak táto podmienka nebola preukázaná, krajský súd nemal zákonný dôvod na vylúčenie všetkých sudcov okresného súdu iba z toho dôvodu, že sudkyňa JUDr. M. R. je manželkou právneho zástupcu žalovaného. Uviedol tiež, že dôvodom na vylúčenie všetkých sudcov okresného súdu z prejednávania a rozhodovania veci

podľa § 14 ods. 1 OSP nemôže byť bez ďalšieho skutočnosť, že na tomto súde pôsobí ako sudca osoba blízka právnenému zástupcovi účastníka konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e OSP, vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania podľa § 243a ods. 3 OSP v napadnutom rozsahu a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 14 ods. 1 OSP, sudcovia sú vylúčení z pojednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 24/05, obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho pojednávania a rozhodnutia pre nezaujatosť. Obsahom tohto práva je aj povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho pojednávania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o ňom.

Nestrannosť je potrebné skúmať jednak zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. treba zistiť osobné presvedčenie zákonného sudcu a jednak z objektívneho hľadiska nestrannosti posúdením, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku.

Treba však zároveň zdôrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 OSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Vzhľadom na to možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania zákonne pridelenej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia rozhodovať v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Podľa obsahu žalobcom vznesenej námietky zaujatosti v prejednávanej veci by dôvodom na vylúčenie všetkých sudcov mala byť skutočnosť, že právny zástupca žalovaného je manželom jednej zo sudkýň Okresného súdu Košice II, čo podľa jeho názoru nezaručuje nestranné a nezávislé rozhodnutie vo veci, a vec by preto mala byť prikázaná na rozhodnutie inému súdu.

Ako vyplýva z obsahu spisu, zákonným konajúcim sudcom v predmetnej veci bol Mgr. G. F., ktorý sa k námietke zaujatosti vyjadril dňa 10. augusta 2008 s tým, že sa necíti byť v predmetnej veci zaujatý. Uviedol, že hoci advokát JUDr. I. R. je v príbuzenskom pomere s kolegyňou JUDr. M. R., táto skutočnosť nemá žiadny vplyv na jeho konanie či rozhodovanie vo veci, pretože inak by už bol v konaní postupoval podľa § 15 OSP. Pred predložením veci nadriadenému súdu bola námietka predložená na vyjadrenie aj ostatným sudcom Okresného súdu Košice II. Podľa ich vyjadrení vo veci sa cítili byť zaujatí iba JUDr. L. H., JUDr. K. J., JUDr. J. K., JUDr. J. M., JUDr. M. R., JUDr. G. Š. a JUDr. J. T..

Krajský súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že namietaná skutočnosť vzbudzuje pochybnosť o nestrannosti všetkých sudcov Okresného súdu Košice II, preto rozhodol o ich vylúčení, a to bez toho, aby sa zaoberal tým, či všetci sudcovia okresného súdu sa skutočne podieľajú na prejednávaní a rozhodovaní predmetnej veci.

Dovolací súd zastáva rovnaký právny názor, aký bol vyslovený v dovolaní, teda, že o vylúčení sudcu v zmysle citovaného zákonného ustanovenia možno rozhodovať len

vo vzťahu ku konkrétnym osobám sudcov, ktorí sa podieľajú alebo môžu podieľať na prejednávani a rozhodovaní vecí. Nadriadený súd preto nemôže rozhodovať o vylúčení všetkých sudcov okresného súdu z pojednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 38 Cb/126/04. Prípadná zaujatosť je výsledkom osobného vzťahu sudcu k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, preto tento pomer je nevyhnutné zisťovať individuálne u každého sudcu zvlášť. Zo znenia § 14 ods. 1 OSP je zrejmé, že na základe námietky zaujatosti môže byť uvedený pomer zisťovaný len u sudcov, ktorí sa skutočne podieľajú na prejednávani a rozhodovaní práve tej veci, v ktorej bola námietka zaujatosti vznesená. Keďže táto podmienka vo vzťahu k ostatným namietaným sudcom splnená nebola, v tejto časti neboli splnené podmienky konania o návrhu na vylúčenie sudcov.

Žiada sa tiež poznamenať, že dôvodom na vylúčenie všetkých sudcov okresného súdu z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci nemôže byť bez ďalšieho skutočnosť, že na tomto súde pôsobí ako sudca osoba blízka právnomu zástupcovi účastníka konania. Takýto prístup by celkom spochybnil profesionalitu sudcu, jeho schopnosť zostať nad vecou a spor alebo inú právnu vec nestrannne prejednať a rozhodnúť, a mohol by tiež viesť k situácii, že by vo veci nemal kto konať (napríklad v prípade sudcov najvyššieho súdu).

Na základe uvedených dôvodov, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 1, 2 OSP jeho rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 19. decembra 2008

**JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. Blahová